

Повторний вступ на бюджет та відшкодування вартості навчання

Чи може особа повторно навчатись на бюджеті? Яким є порядок відшкодування коштів? Чи потрібно відшкодувати кошти, якщо студент вибув до початку семестрового контролю? Як проводиться розрахунок суми відшкодування?

Чи може особа повторно навчатись на бюджеті?

Відповідно до статті 4 закону [«Про вищу освіту»](#) громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних закладах вищої освіти на конкурсній основі, якщо певний ступінь вищої освіти (бакалавра чи магістра) здобувають вперше.

Громадяни, які за станом здоров'я втратили можливість виконувати службові чи посадові обов'язки за отриманою раніше кваліфікацією мають право безоплатно здобувати вищу освіту за другою спеціальністю, а така втрата працездатності повинна бути підтверджена висновками медико-соціальної експертної комісії.

Повторно безоплатно здобувати вищу освіту за тим самим ступенем освіти мають право також громадяни України, які не завершили навчання. Для цього вони повинні відшкодувати кошти, вже витрачені на оплату послуг з їхньої підготовки.

Яким є порядок відшкодування коштів?

Порядок відшкодування коштів врегульовано [Постановою КМУ №658](#) «Про затвердження Порядку відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців» від 26 серпня 2015 року.

Цей порядок не розповсюджується на таких осіб:

- студентів і курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання (наприклад, тих ЗВО, які навчають поліцейських) та військових навчальних підрозділів ЗВО (п.1 Порядку);
- студентів, які написали заяву про відрахування до початку навчального року і не приступили до навчальних занять, незалежно від дати затвердження закладом вищої освіти наказу про відрахування (згідно з роз'ясненням Департаменту економіки та фінансування МОН від 10 вересня 2019 року [«Щодо відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців»](#)).

Відшкодування вартості попереднього навчання на бюджеті відбувається вже після повторного зарахування на навчання до нового закладу вищої освіти. Згідно з [порядком відшкодування бюджетних коштів](#), у наказі про зарахування особи на повторне навчання на бюджеті встановлюється строк відшкодування коштів, що не перевищує 10 робочих днів з дня початку навчального року.

Після зарахування, студент має звернутись у відповідний відділ нового закладу вищої освіти (бухгалтерія), який не пізніше трьох днів після звернення повинен видати розрахунковий документ, у якому вказується сума відшкодування, а також номер рахунку на який потрібно сплатити кошти. Для такого розрахунку потрібна буде академічна довідка

(про кількість кредитів та вивчені академічні дисципліни) з попереднього місця навчання, яка видається студентові одразу після відрахування з попереднього місця навчання.

Якщо матеріальне становище студента не дозволяє оплатити усю суму відшкодування одразу, то він може звернутися до керівника закладу вищої освіти з вмотивованою заявою про реструктуризацію відшкодування коштів. У такому випадку доведеться заплатити не менше 50 відсотків загального розміру коштів одразу, а решту – частинами до кінця поточного навчального року.

Документ, що підтверджує оплату (наприклад, квитанцію) необхідно подати не пізніше 10 робочих днів з дня здійснення платежу. Особа, яка не подала зазначеного документа в установленний строк, підлягає негайному відрахуванню.

Чи потрібно відшкодувати кошти, якщо студент вибув до початку семестрового контролю?

З 31 січня 2017 року набрало чинності положення Порядку щодо обов'язковості відшкодування коштів навіть у тому разі, якщо студент вибув із закладу вищої освіти до початку семестрового контролю (тобто, до початку залікової сесії). У такому випадку він повинен відшкодувати у повному обсязі вартість 30 кредитів за той семестр, посеред якого його відрахували, незалежно від фактичної тривалості навчання. Це положення не застосовується до осіб, які були відраховані до 31 січня 2017 року.

Як проводиться розрахунок суми відшкодування?

Сума відшкодування вартості навчання за один семестр навчального року розраховується за формулою: $S = \sum (V_i \times 0,5) \times ((K - K_3)/K)$.

Згідно з даною формулою, сума, що підлягає відшкодуванню (S) вираховується на основі середньої річної вартості навчання за рахунок загального фонду державного або місцевого бюджету одного студента (V_i), кількості кредитів за іспити та заліки, що були складені студентом (K), а також кількості кредитів за іспити та заліки, які зараховані закладом вищої освіти за новим місцем навчання (K_3).

Інформацію про середню вартість навчання одного студента можна знайти у Звітах про виконання паспорта бюджетної програми (відповідно до п.5 Порядку). Наприклад, згідно із [Звітом про виконання паспорта бюджетної програми станом на 1 січня 2018 р.](#) (найменування бюджетної програми «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики») середні витрати на навчання 1-го студента у 2017 р. становили 32,8 тис. грн., відповідно до [Звіту про виконання паспорта бюджетної програми станом на 1 січня 2019 р.](#) (найменування бюджетної програми «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики») середні витрати на навчання 1-го студента у 2018 становили 39,9 тис.грн.

Також варто зазначити, що чим більше навчальних дисциплін складених за попереднім місцем навчання буде зараховано при повторному вступі, тим меншою буде вартість відшкодування. Це можливо при повторному вступі на ту ж саму спеціальність, або спеціальність з максимально наближеним навчальним планом.

Самостійно розрахувати вартість відшкодування досить складно, тож у прийнятній комісії закладу вищої освіти варто уточнити, який саме відділ університету проводить розрахунки та попередньо проконсультуватись щодо розміру відшкодування. У навчальному

закладі також можна ознайомитись із навчальним планом для порівняння навчальних дисциплін.

Приклад розрахунку вартості відшкодування

Якщо середня вартість навчання одного студента у 2017 році становила 32,8 тис. грн., а у 2018 році – 39,9 тис. грн., студент склав заліки та іспити за перший семестр 2017/18 навчального року (30 кредитів, з яких 20 кредитів зараховано за новим місцем навчання) і був відрахований до початку семестрового контролю у другому семестрі, то формула для визначення розміру відшкодування за 2017/18 навчального року виглядатиме так:

$$S = \Sigma (32,8 \times 0,5 + 39,9 \times 0,5) \times ((30+30-20)/(30+30)) = 25,5 \text{ тис. грн.}$$

При цьому сума буде визначатись з урахуванням інфляції (тобто може бути дещо більшою), що визначається за період від дати відрахування особи із закладу вищої освіти до 1 січня того року, в якому особу зараховано для повторного навчання.